

SKOLERNE I FREDERICIA

SUNDHED, TRIVSEL OG SEKSUALITET

VEJLEDENDE LÆSEPLAN FOR 6-15 ÅRIGE BØRN

Fredericia
Kommune

Forord til den vejledende læseplan for **SUNDHEDS-, TRIVSELS- OG SEKSUALUNDERVISNING**

VORES BØRN OG UNGE lever i en kompleks tid, hvor der stilles forventninger og krav til store valg og en fornuftig ageren. Det skal vi voksne omkring barnet støtte dem i. Den komplekse tid børn og unge lever i gør, at de stiller en række spørgsmål om sundhed, trivsel og seksualitet. Det kunne være sociale relationer offline og online, familiemønstre, den sunde krop, pubertet, kærester og meget andet. Disse spørgsmål kan vi hjælpe med at besvare, men verdenen har travlt og udviklingen går hurtigt, og derfor når vores børn og unge ikke altid at få formuleret spørgsmålet, før de handler. Det er derfor også et område, som de har brug for at blive klogere på både sammen – og hver for sig; og det bør både skole/sundhedsplejersker og forældre gøre sig umage for at understøtte.

FOLKESKOLERNE I FREDERICIA får her en vejledende læseplan for sundheds-, trivsels- og seksualundervisning, der skal skabe rammen om en fælles indsats i skolen. For der er ingen tvivl om, at den gode sundheds- og seksualundervisning er et trivselsfremmende element i skolens samlede indsats. Den gør de unge klogere på sig selv, deres klassekammerater og omverden. Vi får med andre ord børn og unge, der i højere grad kan klare hverdagen, hvis vi i fællesskab løfter denne opgave fra dagtilbud til ungdomsuddannelse.

MED DEN VEJLEDENDE LÆSEPLAN får lærere, pædagoger og sundhedsplejersker en fælles oversigt til at planlægge og samarbejde om den gode undervisning. Vejledningen kommer med helt konkrete og meningsfulde bud på, hvordan der kan skabes relevante faglige sammenhænge, og hvordan der kan arbejdes tværfagligt og professionelt.

PÅ HVER AF FOLKESKOLERNE er der lærere, pædagoger og sundhedsplejersker med god erfaring, der gerne inspirerer og motiverer til en god sundheds-, trivsels- og seksualundervisning. Deres roller og opgaver er forskellige, men fælles for dem er, at de er gode til at inspirere kolleger i hele skoleforløbet, så ingen behøver at være usikre på opgaven.

DEN VEJLEDENDE LÆSEPLAN følges hvert år op af skolens ledelse i tæt samarbejde med Center for pædagogisk viden og udvikling (CPU).

MED ØNSKET OM en rigtig god sundheds-, trivsels- og seksualundervisning i skolen.

Indholdsfortegnelse

ANVENDELSE AF LÆSEPLANEN TIL SUNDHEDS-, TRIVSELS- OG SEKSUALUNDERVISNINGEN	4
INTEGRERING AF SUNDHEDS- OG SEKSUALUNDERVISNINGEN OG FAMILIEKUNDSKAB I SKOLENS FAG	4
EVALUERING OG REVIDERING	4
ELEVER MED SÆRLIGE BEHOV	4
INDSKOLINGEN	5
MELLEMTRINNET	6
UDSKOLINGEN	7
7. KLASSE	8
7. KLASSE	9
7. KLASSE	10
8. KLASSE	11
8. KLASSE	12
8. KLASSE	13
9. KLASSE	14
9. KLASSE	15

ANVENDELSE AF LÆSEPLANEN TIL SUNDHEDS-, TRIVSELS- OG SEKSUALUNDERVISNINGEN

Inden for hvert klassetrin findes der tre temaer. Temaerne er obligatoriske og tager udgangspunkt i Fælles Mål (jf. sundheds og seksualundervisningen og familiekundskab), men metode- og materialevalg er naturligvis op til årgangsteamet at beslutte. Læseplanen er derfor vejledende men sætter rammen for, hvad der forventes. For hvert tema er der beskrevet hvilke fag temaet kan passe til, samt hvilke kompetenceområde, kompetencemål og færdigheds- og vidensområde de tilhører. Herudover er der forslag til undervisningsaktiviteter og aktuelle materialer.

INTEGRERING AF SUNDHEDS- OG SEKSUALUNDERVISNINGEN OG FAMILIEKUNDSKAB I SKOLENS FAG

Da sundheds- og seksualundervisningen og familiekundskab er en del af de timeløse fag, vil det være oplagt at tænke det ind i tværfaglige forløb, temadage og åben skole tilbud. Eksempelvis kan man tage udgangspunkt i et af temaerne, og herefter søge efter samarbejdspartnere gennem åben skole portalen på:

<https://www.skoletjenesten.dk/fredericia>

EVALUERING OG REVIDERING

Hvert år evalueres læseplanen i dialog med sundhedsplejen på skolerne med henblik på at revidere den, så den er opdateret med ny inspiration og opleves brugbar.

Årgangsteamet på skolerne og sundhedsplejen forventes at være i dialog om læseplanen årligt. Alle kan til enhver tid kommentere på læseplanen.

Kommentarer sendes til CPU's kontaktperson: kasper.b.pihlkjar@fredericia.dk

ELEVER MED SÆRLIGE BEHOV

Arbejdet med sundheds- og seksualundervisningen og familiekundskab er også gældende for Frederiksodde Skole, men planen er ikke nødvendigvis tilrettelagt ud fra eleverne på specialskolens behov. Det er vigtigt, at personalet i de enkelte klasser vurderer, hvilke temaer der er relevante for eleverne og herigennem tilpasser læseplanen.

Læs eventuelt mere om seksualundervisning på specialområdet på:

<https://sexogsamfund.dk/fagfolk/grundskolen/special>

INDSKOLINGEN

OVERSIGT OVER TEMAER

Tema 0. klasse	Kompetenceområde	Færdigheds- og vidensområde SSF	Kompetenceområde 0. klasse
Kroppen	Køn, krop og seksualitet	Krop	Krop og bevægelse
Familier	Køn, krop og seksualitet	Reproduktion Familieliv	Sprog Engagement og fællesskab
Fællesskab	Sundhed og trivsel	Personlige grænser Følelser	Engagement og fællesskab Kreative og musiske udtryksformer
Tema 1. klasse	Kompetenceområde	Færdigheds- og vidensområde SSF	Fag
Kønsroller	Køn, krop og seksualitet	Normer og idealer	Dansk Musik
Børns rettigheder	Sundhed og trivsel	Personlige grænser Rettigheder	Dansk Billedkunst Musik
Følelser	Sundhed og trivsel	Personlige grænser Følelser	Dansk Idræt Billedkunst
Tema 2. klasse	Kompetenceområde	Færdigheds- og vidensområde SSF	Fag
Kroppens udvikling	Køn, krop og seksualitet	Krop	Natur/Teknologi Dansk
Et sundt miljø i klassen	Sundhed og trivsel	Sundhedsfremme	Natur/Teknologi
Sprog	Sundhed og trivsel	Følelser Personlige grænser	Dansk Billedkunst
Tema 3. klasse	Kompetenceområde	Færdigheds- og vidensområde SSF	Fag
På nettet	Sundhed og trivsel	Personlige grænser	Dansk
Forelskelse	Sundhed og trivsel	Følelser	Dansk Billedkunst Musik
Familieliv	Køn, krop og seksualitet	Familieliv Normer og idealer	Dansk Billedkunst Historie

MELLEMRINNET

OVERSIGT OVER TEMAER

Tema 4. klasse	Kompetenceområde	Færdigheds- og vidensområde SSF	Fag
Pubertet	Køn, krop og seksualitet	Pubertet	Natur/Teknologi Dansk Idræt
Retten til kroppen	Sundhed og trivsel	Rettigheder Personlige grænser	Dansk Idræt
Normer	Køn, krop og seksualitet	Normer og idealer	Dansk Billedkunst

Tema 5. klasse	Kompetenceområde	Færdigheds- og vidensområde SSF	Fag
Ensomhed, mobning og fællesskab	Sundhed og trivsel	Sundhedsfremme Venskaber	Dansk Understøttende undervisning
Grænser online og offline	Sundhed og trivsel	Personlige grænser Rettigheder	Dansk Billedkunst Historie
Pubertet	Køn, krop og seksualitet	Pubertet Seksualitet	Natur/Teknologi Dansk Idræt

Tema 6. klasse	Kompetenceområde	Færdigheds- og vidensområde SSF	Fag
Venskaber, fællesskaber og ensomhed	Sundhed og trivsel	Personlige grænser, venskaber og relationer	Natur/Teknologi Dansk Matematik
Kroppen i medierne	Køn, krop og seksualitet	Normer og idealer	Dansk Matematik
Seksualitet	Køn, krop og seksualitet	Personlige grænser Rettigheder	Dansk

UDSKOLINGEN

OVERSIGT OVER TEMAER

Tema 7. klasse	Kompetenceområde	Færdigheds- og vidensområde SSF	Fag
Kroppen, følelser og sex	Køn, krop og seksualitet Sundhed og trivsel	Relationer Seksuel sundhed Normer og idealer Livsstil og levevilkår	Dansk Historie Biologi Idræt
Grænser online og offline	Køn, krop og seksualitet Sundhed og trivsel	Personlige grænser Seksuelle rettigheder	Dansk
Hvem bestemmer dine valg	Fremstilling, læsning, fortolkning Statistik og sandsynlighed Politik Sundhed og trivsel	Statistik Det politiske system, retsstat og rettigheder Livsstil og levevilkår	Dansk Matematik Samfundsfag SSF

Tema 8. klasse	Kompetenceområde	Færdigheds- og vidensområde SSF	Fag
Køn, seksualitet og seksuelle rettigheder	Køn, krop og seksualitet	Normer og idealer Seksuelle rettigheder	Dansk Historie Samfundsfag
Sikker sex	Sundhed og trivsel	Seksuel sundhed	Dansk Biologi
Hvilke konsekvenser har rygning	Samfundsfaglige metoder Undersøgelse Statistik og sandsynlighed	Statistik Krop og sundhed Demografi og erhvervsliv	Fx samfundsfag, biologi, matematik, geografi

Tema 9. klasse	Kompetenceområde	Færdigheds- og vidensområde SSF	Fag
Ensomhed	Sundhed og trivsel	Relationer	Dansk Samfundsfag
For eller imod tobak	Politik Undersøgelse Fremstilling	Politiske partier og ideologier Demografi og Erhvervsliv Planlægning	Samfundsfag Geografi Dansk

7. KLASSE

TEMA: KROPPEN, FØLELSER OG SEX

Fag	Kompetenceområde SSF	Kompetencemål SSF	Færdigheds- og vidensområde SSF
Dansk Historie Biologi Idræt	Køn, krop og seksualitet Sundhed og trivsel	Eleven kan vurdere normer og rettigheder for krop, køn og seksualitet i et samfundsmæssigt perspektiv Eleven kan fremme egen og andres sundhed og trivsel med udgangspunkt i demokrati og rettigheder	Relationer Seksuel sundhed Normer og idealer Livsstil og levevilkår
Forslag til undervisningsaktiviteter			
<ul style="list-style-type: none"> Anvend undervisningsforløbet "Normer og idealer" på www.underviserportal.dk Anvend det tværfaglige undervisningsforløb "#Krop" på www.underviserportal.dk Dialog om forestillinger, forventninger og følelser forbundet med den seksuelle debut. Tag afsæt i film, litteratur og cases. Gruppearbejde omkring det digitale dilemmaspil "Udfordringen" på www.sexfordig.dk. Udfordringen består af dilemmaer og udarbejdelse af præsentation. Vælg temaet "Følelser og kærester". 			

INSPIRATION TIL MATERIALER

UNDERVISNINGSMATERIALER

- Find forløb, øvelser og aktiviteter til undervisning om sex og relationer, på www.underviserportal.dk, Sex & Samfund.

SKØN OG FAGLITTERATUR

- Wung-Sung, Jesper: Catwalk (2011) Fra Tretten tynde teenagere, Dansk lærerforeningens forlag 2011
- Hørslev, Lone: Nej, jeg bliver aldrig undertøjsmodel (2007). Digt fra: Lige mig, Gyldendal 2007
- Hansen, Marianne Iben: Sex og det – historier fra hjertet og ned (2010), Gyldendal.

FILM OG DIGITALT

- Udfordringen, digitalt dilemmaspil, Sex & Samfund på www.sexfordig.dk (Vælg temaet: Følelser og kærester)
- Sex på hjernen, temapakke med film om forelskelse og sex fra Filmcentralen med tilhørende undervisningsvejledninger. Findes på www.filmcentralen.dk
- Kroppen, Undervisningsfilm om kroppen med tilhørende arbejdsspørgsmål, Sex & Samfund, www.sexfordig.dk/film/kroppen

7. KLASSE

TEMA: GRÆNSER ONLINE OG OFFLINE

Fag	Kompetenceområde SSF	Kompetencemål SSF	Færdigheds- og vidensområde SSF
Dansk	Sundhed og trivsel Køn, krop og seksualitet	Eleven kan fremme egen og andres sundhed og trivsel med udgangspunkt i demokrati og rettigheder Eleven kan vurdere normer og rettigheder for krop, køn og seksualitet i et samfundsmæssigt perspektiv	Seksuelle rettigheder Personlige grænser

Forslag til undervisningsaktiviteter

- Anvend undervisningsforløb om "Sociale medier" og om "Grænser" fra www.underviserportal.dk
- Gruppearbejde om filmene "På rejse i grænselandet" og "ja eller nej – du bestemmer" med tilhørende opgaver på www.sexfordig.dk
- Se filmen "Porno på nettet – fordele og ulemper" på www.sexfordig.dk og tal om fordele og ulemper ved porno og hvordan porno påvirker unges opfattelser af sex og grænser.
- Gruppearbejde om filmklip og undervisningsaktiviteter på DR Skoles temasider om grænser og om Onlinetrivsel.
- Gruppearbejde omkring det digitale dilemmaspil "Udfordringen" på www.sexfordig.dk. Udfordringen består af dilemmaer og udarbejdelse af præsentation. Vælg temaet "sex og grænser".
- Diskuter svar og handlemuligheder i forhold til spørgsmål om grænser og overgreb fra Børnebrevkassen, www.privatsnak.dk, www.sexlinien.dk og www.sikkerchat.dk
- Undersøg hvad begrebet grooming betyder, og hvad man kan gøre, hvis man har mistanke om, man selv eller nogen man kender, udsættes for grooming. Undersøg hvilke hjemmesider og rådgivningsmuligheder der findes til børn og unge om grænser og overgreb.

INSPIRATION TIL MATERIALER

UNDERVISNINGSMATERIALER

- Seksuel sundhed, undervisningsforløb, Sex & Samfund (2016), www.underviserportal.dk
- Sex og relationer, undervisningsforløb, Sex & Samfund (2016), www.underviserportal.dk
- Find forløb, øvelser og aktiviteter til undervisning om sex og relationer, på www.underviserportal.dk, Sex & Samfund.

SKØN OG FAGLITTERATUR

- Jensen, Sanne Munk og Glenn Ringtved: Dig og mig ved daggry (2013), Gyldendal. Roman.
- Lundme, Thomas Lagerman: Drengen med stjerneaster (2004), Carlsen.
- Søndergaard, Sanne: Proforma (2011), Gyldendal

FILM OG DIGITALT

- Udfordringen, digitalt dilemmaspil, Sex & Samfund på www.sexfordig.dk (Vælg temaet: Følelser og kærester)
- Sex på hjernen, temapakke med film om forelskelse og sex fra Filmcentralen med tilhørende undervisningsvejledninger. Findes på www.filmcentralen.dk
- Undervisningsform om følelser og kærester på www.sexfordig.dk

7. KLASSE

TEMA: HVEM BESTEMMER DINE VALG

Fag	Kompetenceområde	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensområde SSF
Dansk Matematik Samfundsfag SSF	Fremstilling, læsning, fortolkning Statistik og sandsynlighed Politik Sundhed og trivsel	<p>Eleven kan styre og regulere sin læseproces og diskutere teksters betydning i deres kontekst</p> <p>Eleven kan vurdere statistiske undersøgelser og anvende sandsynlighed</p> <p>Eleven kan tage stilling til politiske problemstillinger lokalt og globalt og komme med forslag til handlinger</p> <p>Eleven kan fremme egen og andres sundhed og trivsel med udgangspunkt i demokrati og rettigheder</p>	<p>Finde tekst</p> <p>Statistik</p> <p>Det politiske system, retsstat og rettigheder</p> <p>Livsstil og levevilkår</p>
Forslag til undervisningsaktiviteter			
<ul style="list-style-type: none"> • Temaet er en del af X:IT-programet fra Kræftens Bekæmpelse, som handle om forebyggelse af rygning. • Benyt undervisningsaktiviteter og lærervejledning på www.op-i-roeg.dk/hvem-bestemmer-dine-valg/ • Som en del af undervisningen på 7. årgang kan det anbefales at benytte forløbet "COOL uden røg" Findes på www.xit-web.dk/cool/til-laereren/ 			

INSPIRATION TIL MATERIALER

UNDERVISNINGSMATERIALER

- Gå op i røg. Undervisningsmateriale, Kræftens Bekæmpelse [http://www.op-i-roeg.dk/hvem-bestemmer-dine-valg/\(2019\)](http://www.op-i-roeg.dk/hvem-bestemmer-dine-valg/(2019))
- Cool uden røg. Undervisningsmateriale, Kræftens Bekæmpelse [http://www.xit-web.dk/cool/\(2019\)](http://www.xit-web.dk/cool/(2019))

FILM OG DIGITALT

- Værktøjskassen indeholder information til elever, lærere og forældre. <http://www.xitweb.dk/vaerktoejskassen/>
- Se klippet omkring flertalsmisforståelser <http://www.op-i-roeg.dk/hvem-bestemmer-dine-valg/hvorfor-goer-vi-som-vi-goer/alle-andre-goer-det-jo/>

8. KLASSE

TEMA: KØN, SEKSUALITET OG SEKSUELLE RETTIGHEDER

Fag	Kompetenceområde SSF	Kompetencemål SSF	Færdigheds- og vidensområde SSF
Dansk Historie Samfundsfag	Køn, krop og seksualitet	Eleven kan vurdere normer og rettigheder for krop, køn og seksualitet i et samfundsmæssigt perspektiv	Normer og idealer Seksuelle rettigheder

Forslag til undervisningsaktiviteter

- Analyser unges normer om køn seksualitet i spørgsmål på www.privatsnak.dk og www.sexlinien.dk
- Analyser hvilke normer om køn og seksualitet der kommer til udtryk i forskellige medier – eksempelvis reklamer, musikvideoer, ungdomsblade, sociale medier...
- Anvend det tværfaglige undervisningsforløb "køn og seksualitet" til dansk, historie og seksualundervisning på www.underviserportal.dk (Sex & Samfund)
- Anvend undervisningsforløbet "Normer og idealer" på www.underviserportal.dk
- Se film om seksuelle rettigheder og arbejd med tilhørende opgaver på www.sexfordig.dk
- Undersøg hvordan problemstillinger om seksuelle rettigheder kommer til udtryk i unges spørgsmål på forskellige rådgivningssites til unge (Fx www.sexlinien.dk, www.privatsnak.dk, [børnetelefonen](http://børnetelefonen.dk), www.boernetelefonen.dk)
- Undersøg hvordan problemstillinger om seksuelle rettigheder kommer til udtryk i unges spørgsmål på forskellige rådgivningssites til unge (Fx www.sexlinien.dk, www.privatsnak.dk, [børnetelefonen](http://børnetelefonen.dk), www.boernetelefonen.dk)

INSPIRATION TIL MATERIALER

UNDERVISNINGSMATERIALER

- Køn og seksualitet, Undervisningsforløb til dansk, historie og seksualundervisning, Sex & Samfund og Destination trivsel (2016). Findes på www.underviserportal.dk
- Normer og idealer, undervisningsforløb om normer og idealer for krop, køn og seksualitet. Findes på www.underviserportal.dk
- Find forløb, øvelser og aktiviteter til undervisning om seksuelle rettigheder på www.underviserportal.dk, Sex & Samfund.
- Børn har ret til at kende deres rettigheder, Red Barnet (2015), www.redbarnet.dk/skole
- Sæt spot på homofobi med din klasse, Amnesty International (2012) www.amnesty.dk

SKØN OG FAGLITTERATUR

- Björk, Maja: Dreng (2015), Turbine
- Bruhn, Ina: Min fucking familie (2009) , Gyldendal
- Søndergaard, Sanne: Proforma (2011), Gyldendal

FILM OG DIGITALT

- Retten til en seksualitet, undervisningsfilm på www.sexfordig.dk
- DR Skole: Tema om Krop, normer og trivsel, www.dr.dk/skole/klassens-tid/krop-normer-og-trivsel
- DR Skole: Tema om Køn og kønsroller, www.dr.dk/skole/samfundsfag/koen-og-koensroller
- Temapakke om homoseksualitet og identitet, www.filmcentralen.dk
- Udfordringen, digitalt dilemmaspil, Sex & Samfund, på www.sexfordig.dk (Vælg temaet: seksuelle rettigheder)

8. KLASSE

TEMA: SIKKER SEX

Fag	Kompetenceområde SSF	Kompetencemål SSF	Færdigheds- og vidensområde SSF
Dansk Biologi	Sundhed og trivsel	Eleven kan fremme egen og andres sundhed og trivsel med udgangspunkt i demokrati og rettigheder	Seksuel sundhed
Forslag til undervisningsaktiviteter			
<ul style="list-style-type: none"> Anvend undervisningsforløbet "seksuel sundhed", www.underviserportal.dk, Sex & Samfund Gruppearbejde om dilemmaer og udarbejdelse af præsentation omkring prævention og seks sygdomme i det digitale dilemmaspil "Udfordringen" på www.sexfordig.dk Gruppearbejde omkring film quizzer om prævention, seks sygdomme og seksuel sundhed på www.sexfordig.dk Diskuter hvad der påvirker unges motivation til at bruge prævention og udarbejd initiativer, der kan motivere unge til at beskytte sig mod seks sygdomme og uønsket graviditet med afsæt i filmen "Sikker sex – hvorfor ikke" på www.sexfordig.dk 			

INSPIRATION TIL MATERIALER

UNDERVISNINGSMATERIALER

- Seksuel sundhed, Sex & Samfund (2016), www.underviserportal.dk

SKØN OG FAGLITTERATUR

- Klar besked – pjecer om præventionsformer, Sex & Samfund, www.shopsexogsamfund.dk/shop/frontpage.html, og www.sexlinien.dk. Læs om prævention og seks sygdomme

FILM OG DIGITALT

- Sikker sex – hvorfor ikke? Undervisningsfilm på www.sexfordig.dk (2015), Sex & Samfund. Find filmen under "prævention og seks sygdomme".
- Hvad er seks sygdomme? Undervisningsfilm på www.sexfordig.dk. Find filmen under "prævention og seks sygdomme".
- Udfordringen, digitalt dilemmaspil, Sex & Samfund, på www.sexfordig.dk (Vælg temaet: seksuel sundhed)

8. KLASSE

TEMA: HVILKE KONSEKVENSER HAR RYGNING

Fag	Kompetenceområde	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensområde SSF
Fx samfundsfag, biologi, matematik, geografi	Samfundsfaglige metoder Undersøgelse Statistik og sandsynlighed	<p>Eleven kan anvende samfundsfaglige metoder</p> <p>Eleven kan designe, gennemføre og evaluere undersøgelser i biologi</p> <p>Eleven kan vurdere statistiske undersøgelser og anvende sandsynlighed</p> <p>Eleven kan designe, gennemføre og evaluere undersøgelser i geografi</p>	Statistik Krop og sundhed Demografi og erhvervsliv
Forslag til undervisningsaktiviteter			
<ul style="list-style-type: none"> • Temaet er en del af X:IT-programet fra Kræftens Bekæmpelse, som handle om forebyggelse af rygning. Benyt undervisningsaktiviteter og lærervejledning på www.op-i-roeg.dk/hvem-bestemmer-dine-valg/ • Sundhedsdag på sundhedshuset d. 17 eller 18 september. Få mere viden fra skolens X:IT-koordinator. 			

INSPIRATION TIL MATERIALER

UNDERVISNINGSMATERIALER

- Find undervisningsmaterialer på <http://www.op-i-roeg.dk/hvilke-konsekvenser-har-rygning/> og find lærevejledning på <http://www.op-i-roeg.dk/laervejledning/>
- Kræftens Bekæmpelse (2019) <https://www.cancer.dk/>

FILM OG DIGITALT

- Kort film på om røgfri fremtid: <https://www.cancer.dk/>
- Side til fagfolk, hvor der er mulighed for komme tættere på bl.a. forebyggelse <https://www.cancer.dk/fagfolk/>

9. KLASSE

TEMA: ENSOMHED

Fag	Kompetenceområde SSF	Kompetencemål SSF	Færdigheds- og vidensområde SSF
Dansk Samfundsfag	Sundhed og trivsel	Eleven kan fremme egen og andres sundhed og trivsel med udgangspunkt i demokrati og rettigheder	Relationer
Forslag til undervisningsaktiviteter			
<ul style="list-style-type: none"> • Undersøg forskelle og ligheder mellem at være alene og føle sig ensom • Undersøg hvordan ensomhed kommer til udtryk i litteratur, sange, film og forskellige typer af kunstværker. • Undersøg statistik om sammenhænge mellem ensomhed og andre trivselsproblematikker – eksempelvis tilfredshed med egen krop. • Skriv essays om ensomhed • Find eksempler på forslag til håndtering af ensomhed. Undersøg hvem der er afsender af de forskellige forslag og tal om kildekritik, og hvordan man finder veldokumenteret rådgivning i forhold til ensomhed og lignende personlige problematikker. • Undersøg fakta om unge og ensomhed i Danmark og eventuelt lokalt i Fredericia Kommune. • Udarbejd og iværksæt forslag til, hvordan man i Fredericia Kommune kan modvirke ensomhed blandt unge. 			

INSPIRATION TIL MATERIALER

UNDERVISNINGSMATERIALER

- Ensomhed, undervisningsforløb til dansk og sundheds- og seksualundervisning, Sex & Samfund og Destination trivsel (2016). Findes på www.underviserportal.dk

SKØN OG FAGLITTERATUR

- Pedersen, Karen Lerstrup Pedersen(red): Ensom – men ikke alene, en antologi om unge og ensomhed (2014), Ventilen
- Charles, Didde: Bryd ensomheden, artikel fra Psykiatrifonden, www.psykiatrifonden.dk, søg på "bryd tavsheden".
- Find undersøgelser og litteratur om ensomhed hos Ventilen, Danmark, <https://ventilen.dk/om-ensomhed/>

FILM OG DIGITALT

- DR Skole; temaside om ensomhed til 6.-9. klasse: <http://www.dr.dk/skole/dansk/ensomhed-1>
- Om natten, dansk kortfilm af Christian E. Christiansen (2007), findes på www.filmstriben.dk

9. KLASSE

TEMA: FOR ELLER IMOD TOBAK

Fag	Kompetenceområde	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensområde SSF
Samfundsfag Geografi Dansk	Politik Undersøgelse Fremstilling	<p>Eleven kan tage stilling til politiske problemstillinger lokalt og globalt og komme med forslag til handlinger</p> <p>Eleven kan designe, gennemføre og evaluere undersøgelser i geografi</p> <p>Eleven kan udtrykke sig forståeligt, klart og varieret i skrift, tale, lyd og billede i en form, der passer til genre og situation</p>	<p>Politiske partier og ideologier</p> <p>Demografi og Erhvervsliv</p> <p>Planlægning</p>
Forslag til undervisningsaktiviteter			
<ul style="list-style-type: none"> • Temaet er en del af X:IT-programet fra Kræftens Bekæmpelse, som handle om forebyggelse af rygning. Benyt undervisningsaktiviteter og lærervejledning på www.op-i-roeg.dk/hvem-bestemmer-dine-valg/ • Undersøg udfordringen med rygning i andre lande i verden. Find information på hjemmesiden https://www.tobaccofreekids.org/ 			

INSPIRATION TIL MATERIALER

UNDERVISNINGSMATERIALER

- Find undervisningsmateriale på <http://www.op-i-roeg.dk/laerervejledning/for-eller-imod-tobak/>

FILM OG DIGITALT

- Se andre landes udfordringer med tobak: <https://www.tobaccofreekids.org/>
- Materiale til inspiration for elever kan findes på <http://www.op-i-roeg.dk/for-eller-imod-tobak/>